

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Prev 55/10
11.03.2010. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića i Mirjane Đerasimović, članova veća, u privrednom sporu po tužbi tužioca - protivtuženog P. DOO u likvidaciji sa sedištem u S., koga na osnovu punomoćja likvidacionog upravnika D.G. izdatog 29.12.2008. godine zastupa punomoćnik S.M., advokat iz Advokatske kancelarije G. iz B., protiv tuženog-protivtužioca Holding kompanije S. Preduzeće za proizvodnju i promet obuće i plastike sa p.o. iz S, koga zastupa punomoćnik Đ.L., advokat iz S., radi isplate po tužbi 10.439.924,50 dinara, i radi isplate po protivtužbi 188.769,88 dinara, odlučujući o reviziji tužioca - protivtuženog izjavljenoj protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 468/07 od 19.6.2008. godine, u sednici veća održanoj dana 11.3.2010. godine, doneo je

P R E S U D U

Delimično se USVAJA revizija tužioca-protivtuženog P. DOO iz B. u stečaju, izjavljena protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 468/07 od 19.6.2008. godine, PREINAČUJU presuda Višeg trgovinskog suda Pž. br. 468/07 od 19.6.2008. godine i presuda Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine, u delu u kome je odlučeno o tužbenom zahtevu tužioca za isplatu novčanog iznosa od 159.328,00 dinara, sa zakonskom kamatom počev od 18.2.1998. godine pa do isplate i presuđuje:

OBAVEZUJE SE, tuženi-protivtužilac da tužiocu-protivtuženom u roku od 8 dana i pod pretnjom izvršenja isplati 15.666,00 evra sa kamatom po stopi Centralne banke zemalja Evropske Unije, počev od 28.9.2006. godine, pa do isplate, sve u dinarskoj protivvrednosti po prodajnom kursu važećem na dan isplate.

U preostalom delu revizija tužioca-protivtuženog izjavljena protiv drugostepene presude se kao neosnovana odbija.

Prev 55/10

-2-

Tužiocu-protivtuženom se ne dosuđuju troškovi revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine obavezan je protivtužilac da protivtuženom isplati iznos od 159.328,00 dinara sa zakonskom kamatom počev od 18.2.1998. godine pa do isplate (stav 1. izreke). Stavom 2. izreke prvostepene presude obavezan je protivtužilac da protivtuženom plati štetu u iznosu od 3.053.816,37 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.1999. godine pa do isplate, a stavom 3. izreke je obavezan da plati štetu u iznosu od 47.017,63 dinara sa zakonskom kamatom počev od 24.3.2001. godine pa do isplate i iznos od 68.368,89 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.1.2001. godine, pa do isplate, kao i iznos od 8.785,23 dinara sa istom kamatom počev od 29.3.2001. godine pa do isplate. Stavom 4. izreke prvostepene presude odbijen je tužbeni zahtev za isplatu izgubljene dobiti u iznosu od 7.101.908,35 dinara sa kamatom počev od 31.12.2005. godine, pa do isplate. Protivtuženi je obavezan da protivtužiocu isplati iznos od 188.769,88 dinara sa kamatom počev od dospelosti svakog pojedinačnog iznosa pa do isplate (stav 5. izreke prvostepene presude). Rešenjem o troškovima spora sadržanim u stavu 6. izreke prvostepene presude rešeno je da svaka stranka snosi svoje troškove spora.

Viši trgovinski sud je presudom Pž. br. 468/07 od 19.6.2008. godine presudio:

„1. Delimično se odbija žalba tužioca-protivtuženog kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine u stavu četvrtom i stavu petom izreke.

2. Delimično se odbija žalba tuženog-protivtužioca kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine u delu stava drugog izerke kojim je obavezan tuženi -protivtužilac da tužiocu-protivtuženom plati iznos od 3.053.816,37 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 5.7.2005. godine, do isplate.

3. Preinačava se presuda Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine u stavu prvom, delu stava drugog i stavu trećem izreke i presuđuje:

a) Odbija se tužbeni zahtev tužioca-protivtuženog koji je tražio da mu tuženi-protivtužilac plati iznos od 159.328,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 18.2.1998. godine do isplate, kao preuranjen.

b) Odbija se tužbeni zahtev tužioca-protivtuženog da mu tuženi-protivtužilac plati zakonsku zateznu kamatu na iznos od 3.053.816,37 dinara od 1.9.1999. godine do 4.7.2005. godine.

c) Odbija se tužbeni zahtev tužioca-protivtuženog da mu tuženi-protivtužilac plati na ime naknade štete iznos od 47.017,63 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 24.3.2001. godine do isplate, iznos od 68.368,89 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 29.3.2001. godine i iznos od 8.785,23 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 29.3.2001. godine do isplate, u roku od 8 dana.

4. Usvajaju se žalbe tužioca-protivtuženog i tuženog-protivtužioca i ukida se rešenje sadržano u stavu šest izreke presude Trgovinskog suda u Beogradu P. br. 115/04 od 28.9.2006. godine i u ovom delu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.“

Protiv drugostepene presude tužilac-protivtuženi izjavljuje blagovremenu i dozvoljenu reviziju. Reviziju izjavljuje zbog bitne povrede ZPP i pogrešne primene materijalnog prava.

Drugostepena presuda se revizijom pobija u delu u kome je kao neosnovana odbijena žalba tužioca-protivtuženog i potvrđena prvostepena presuda kao i u delu u kojem je usvojena žalba tuženog-protivtužioca, preinačena prvostepena presuda i kao preuranjen i kao neosnovan odbijen tužbeni zahtev (tačka 3. izreke drugostepene presude).

Protivtužilac ne podnosi odgovor na reviziju tužioca-protivtuženog, a Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Revizijski sud je ispitao drugostepenu presudu na način propisan članom 399. ZPP i odlučio kao u izreci revizijske presude iz sledećih razloga:

Revizija tužioca-protivtuženog je samo delimično osnovana.

Nižestepene presude nisu zahvaćene bitnom povredom iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koje se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Nisu zahvaćene ni ostalim bitnim povredama na koje neosnovano ukazuje revident.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, stranke su 20.3.1995. godine zaključile ugovor o uvoznom komisionu mašina za šivenje obuće koji je po svojoj pravnoj prirodi složen i mešoviti ugovor. Protivtužilac se ugovorom obavezao da putem tih mašina proizvodi obuću za koju mu je materijal obezbeđivao protivtuženi. Obuća je trebala da se izveze inostranom kupcu

firmi sa Kipra. Po prestanku izvršenja ugovornih obaveza kod protivtužioca je ostalo 14 mašina uvezenih po režimu „privremene upotrebe“. Rešenjem o određivanju privremene mere prvostepenog suda od 28.10.1999. godine odobreno je prenošenje šivaćih mašina iz fabričkog kruga protivtužioca u javno skladište Carinarnice u S., a zarad stavljanja u režim carinskog nadzora. Izvršenje je provodio Trgovinski sud u Subotici u predmetu izvršenja I. br. 318/99. Pokušaji da se izvršenje provede 19.4. i 19.5.2000. godine i 16.5.2001. godine i 22.2.2002. godine nisu uspeali i onemogućeni su od strane protivtužioca. Vrednost ovih mašina je na dan 18.2.1995. godine iznosila 30.640,00 DM. Dinarska protivvrednost 30.640,00 DM je na dan 18.2.1998. godine iznosila 159.328,00 dinara.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja odlučeno je o zahtevu protivtuženog za isplatu protivvrednosti predmetnih mašina.

Protivtuženi je vrednost uvezenih mašina izraženih u deviznoj valuti DM konvertovao na dan 18.2.1998. godine u dinare i zahtev opredelio u dinarskoj protivvrednosti od 159.328,00 dinara sa kamatom po stopi iz zakona počev od 18.2.1998. godine pa do isplate.

Odlučujući o tako opredeljenom tužbenom zahtevu, prvostepeni sud stavom, 1. izreke prvostepene presude usvaja tako opredeljeni tužbeni zahtev i obavezuje protivtužioca da protivtuženom isplati novčani iznos od 159.328,00 dinara sa kamatom po stopi iz zakona počev od 18.2.1998. godine.

Drugostepeni sud o istom zahtevu drugačije odlučuje. Preinačava prvostepenu presudu u ovom delu i u tački 3 pod a) odbija kao preuranjen tužbeni zahtev za isplatu 159.328,00 dinara sa zakonskom kamatom počev od 18.2.1998. godine pa do isplate. Tužbeni zahtev smatra preuranjenim zbog toga što po izraženom stavu drugostepenog suda protivtuženi nema pravo da traži isplatu protivvrednosti stvari jer nije dokazano da su one uništene ili da ne postoje. Obzirom da predmetnih 14 mašina uvezenih postoje kao individualno određene stvari, tužilac ima aktivnu legitimaciju samo da traži predaju mašina, ali ne i njihovu protivvrednost.

Osnovano revident u revizijskim razlozima osporava ovako izražen pravni stav drugostepenog suda. I po izraženom stavu revizijskog suda ovo utuženo potraživanje nije preuranjeno. Pravo protivtuženog na isplatu

protivvrednosti predmetnih mašina zasnovano je na odredbi člana 290. Zakona o obligacionim odnosima. Ovom zakonskom normom je propisano: „Kad se obaveza sastoji u davanju stvari određenih po rodu, a dužnik dođe u docnju, pošto je prethodno o tome obavestio dužnika, da može po svom izboru nabaviti stvar iz toga roda i zahtevati od dužnika naknadu cene i naknadu štete, ili zahtevati vrednost dugovanih stvari i naknadu štete“. Citirana zakonska norma u konkretnom slučaju ovlašćuje tužioca da traži isplatu protivvrednosti

Prev 55/10

-5-

umesto predaje mašina. Protivtužilac je onemogućio predaju mašina provođenjem rešenja o određivanju privremene mere kojom je odobreno odnošenje mašina iz državine protivtužioca u režim carinskog nadzora. Sledom toga, pravo na isplatu protivvrednosti mašina postoji. Međutim, ne postoji i pravo protivtuženog da protivvrednost mašina utvrđivano i izražavano u deviznoj valuti, tj. u DM konvertuje u dinare i tužbom traži isplatu dinarske protivvrednosti po kursu važećem na dan konvertovane - utuženja sa kamatom po stopi iz Zakona o visini stope zatezne kamate. Takvo pravo na isplatu protivvrednosti za naknadu štete nije dozvoljeno. Ono vodi narušenju načela jednakih davanja iz člana 15. Zakona o obligacionim odnosima. Takvo opredeljenje i utuženje štete ne može uvaživati sudsku zaštitu. To zbog toga što se time povređuju prava drugog ugovornika u sporu protivtužioca kao štetnika. Na dan 1.1.2002. godine prestala je da važi DM kao devizno sredstvo plaćanja. Zamenjena je evrom. Na isti dan 1 evro je odgovarao protivvrednosti od 1,95583 DM. Iznos od 30.640,00 DM konvertovan u evre po kursu od 1,95583, predstavljao je 15.666,00 evra. Ovaj devizni iznos na dan 28.9.2006. godine predstavlja protivvrednost od 1.300.278,00 dinara, jer je na taj dan 1 evro predstavljao protivvrednost od 83,00 dinara. Prvostepenom presudom dosuđeni iznos na dan 28.9.2006. godine sa kamatom po stopi iz zakona počev od 18.2.1998. godine pa do prvostepenog presuđenja iznosi 3.666.896,41 dinara. Matematički pokazatelji su jasni. Iz njih jasno proizilazi da je takvim presuđenjem protivvrednost predmetnih mašina znatno premašena. Premašena na štetu protivtužioca kao štetnika. Premašena za 2.366.618,00 dinara, što je na isti dan jednako 28.513,45 evra.

Na dan revizijskog presuđenja kamata na prvostepenom presudom dosuđenu glavnica iznosi 5.951.450,89 dinara što sa utuženom i dosuđenom glavnicom iznosi 6.109.778,88 dinara. Prvostepenom presudom dosuđeni iznos na dan revizijskog presuđenja predstavlja protivvrednost od 61.020,00 evra jer je 1 evro na dan revizijskog presuđenja predstavljao protivvrednost od 100,1271 dinara.

Revizijskom presudom dosuđen je iznos u dinarskoj protivvrednosti po prodajnom kursu 15.666,00 evra sa kamatom po stopi Centralne banke zemalja Evropske Unije počev od prvostepenog presuđenja 28.9.2006. godine. Na dan revizijskog presuđenja: obračunata kamata je 1.534,00 evra, što je sa glavnicom od 15.666,00 evra jednako 17.203,00 evra. Protivvrednost dospele obračunate kamate i glavnice na dan revizijskog presuđenja iznosi 1.722.495,00 dinara.

Gore izneti pokazatelji ukazuju na činjenicu da revizijski sud nije sudio izvan zahteva niti prekoračio zahtev u smislu člana 3. stav 1. ZPP. Naprotiv, sudio je u okviru zahteva, a u funkciji pravilne primene materijalnog prava i načela jednake vrednosti uzajamnih davanja iz člana 15. Zakona o obligacionim odnosima.

Prev 55/10

-6-

Zato je revizijski sud u ovom delu delimično uvažio reviziju i preinačio nižestepene presude delimičnim usvajanjem revizije i sledom toga i tužbenog zahteva.

Revizijska odluka u ovom delu zasnovana je na odredbi člana 406. stav 1. ZPP.

U preostalom revizijom pobijanom delu odlučivanja o tužbenom i protivtužbenom zahtevu, nižestepeni sudovi su dobro odlučili. Drugostepeni sud je pravilnom primenom materijalnog prava dobro odlučio o tužbenom i protivtužbenom zahtevu koje odlučivanje se u revizijskim razlozima ničim ozbiljnim ne dovodi u sumnju. Pravne razloge date od strane drugostepenog suda u celosti prihvata i revizijski sud i na njih upućuje.

Sa ovih iznetih razloga je revizijski sud na osnovu procesnog ovlašćenja iz člana 405. stav 2. ZPP odlučio da detaljno ne obrazlaže presudu u preostalom delu u kome se revizija kao neosnovana odbija.

Protivtuženom nisu dosuđeni troškovi revizijskog postupka jer zbog dela zahteva sa kojim je uspeo u reviziji nema pravo na troškove revizijskog postupka u smislu člana 149. stav 2. ZPP.

Predsednik veća - sudija

Stojan Jokić, s.r.